

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในองค์ 4 ของการศึกษา มีกระบวนการเรียนการสอนที่ต้องใช้เทคนิคและวิธีการแปลกแตกต่างจากวิชาสามัญทั่วไป ดังนั้นศึกษานิเทศก์ หรือผู้ประสานงานในคานนี้ จึงต้องมีความรู้ความสามารถในวิชาการคานนี้อย่างแท้จริง

ศึกษานิเทศก์จะทำงานใหม่รรดผลที่ไ้คน ต้องหมั่นสำรวจ และวัดผลงานที่กระทำไปแล้ว อยู่เสมอ เพื่อสำรวจตัวศึกษานิเทศก์เองก่อนที่จะให้ผู้อื่นวิพากษ์วิจารณ์ อีกประการหนึ่งก็เพื่อที่จะไ้ไ้หาทางเพิ่มส่วนที่กและลดจุดอ่อนทั้งหลายที่มีอยู่ ทำให้เกิดความมั่นใจว่าเราทำงานในหน้าที่เป็น ผลดีและถูกใจตัวเรา

การวัดผลของศึกษานิเทศก์จะไ้ไ้ผลสมบูรณ์ จะต้องพิจารณา 3 อย่าง คือ ¹

1. สถานที่ที่จะไ้ไ้ไปทำการนิเทศ ก่อนลงมือทำการนิเทศ ศึกษานิเทศก์เองควรไ้ไ้พิจารณาเสียก่อน เพื่อจะไ้ไ้ค้ำเนินงานไ้ไ้ถูกตอง

2. ตัวศึกษานิเทศก์เอง

3. ผลงานที่ไ้ไ้ทำไ้ไ้แล้ว

ก่อนที่ศึกษานิเทศก์จะไ้ไ้ค้ำเนินการนิเทศที่ไ้ไ้ไ้ค้ำตาม ควรจะไ้ไ้พิจารณาถึงสถานที่ที่จะไ้ไ้ไปทำการนิเทศตามหัวข้อข้างล่างนี้ เพื่อประกอบในการที่จะหาทางค้ำเนินการนิเทศการศึกษาไ้ไ้ถูกตอง และไ้ไ้ผลดี ข้อที่ควรค้ำเน้งในการพิจารณา คือ ²

1. อาคารสถานที่ (อาคารเรียน พื้ที่ สนาม)

1.1 พอเพียงกับแผนงานที่วางไว้หรือไม่

1.2 เหมาะสมและไ้ไ้ไ้ความสะดวกสบายหรือไม่ เช่น ห้องเรียนกับห้องทำงาน

ของครูสัมพันธ์กันหรือไม่ ห้องทำงานของครูไ้ไ้ไ้ความสะดวกสบายหรือไม่ สนามเล่นอยู่ในสภาพ

---

¹บุญเยี่ยม จิตรกอน คู่มือการนิเทศการศึกษา โครงการพัฒนาการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ 2504 หน้า 173

²เรื่องเดียวกัน หน้า 174

เรียบง่ายเพียงไร เหล่านี้เป็นสิ่งที่ศึกษานิสัยกันถึง เป็นปัจจัยสำคัญ

2. การเงินของทางโรงเรียน

งบประมาณที่ทางโรงเรียนได้รับ ทางโรงเรียนใช้ไปได้ผลสมบูรณ์ตามแผนการสำเร็จไปด้วยหรือไม่ เช่นอาจจะต้องขออุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น สร้างอาคารเพิ่ม เป็นต้น

3. ครู

3.1 เลือกครูที่สอนได้ตามแผนการหรือไม่

3.2 คณะครูมีส่วนร่วมในการคัดเลือกครูที่จะทำงานร่วมกันหรือไม่

3.3 ขอบเขตของการความเห็นจากคณะครูให้ตกลงร่วมกัน คณะครูมีทัศนคติสำคัญ ๆ

แตกต่างกันหรือไม่

การสอนชั้นต้นแสดงให้เห็นว่า เป็นภาระหนักแก่ครูหรือไม่

4. หลักการของโรงเรียน

4.1 หลักการอะไรที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์ในการสอนได้

4.2 อะไรที่เป็นนโยบายและได้รับความเห็นชอบจากครู

4.3 หลักการอะไรที่กระตุ้นให้คณะครูทำงานร่วมกันตามที่ได้รับการยอมรับมา

5. แผนงานของโรงเรียน

5.1 วางกฎเกณฑ์ไว้เพื่อทำงานร่วมกันหรือไม่

5.2 แผนงานเป็นผลให้นำมาใช้ตามจุดมุ่งหมายของโรงเรียนหรือไม่

6. การสอน

6.1 ระยะเวลาการสอนส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ในเรื่องกระบวนการหมู่พวกหรือไม่

6.2 ระยะเวลาการสอนจัดไว้ให้สำหรับนักเรียนได้รับประสบการณ์ โดยการสอนวิธีต่าง ๆ หรือไม่

6.3 ระยะเวลาการสอนวางไว้เพื่อพัฒนาการในบุคลิกภาพหรือไม่

6.4 ใ้มีการวัดผลการสอนติดต่อกันหรือไม่

ขอแนะนำในการพิจารณาตัวศึกษานีเทศก์เอง ¹

เราสร้างจุดมุ่งหมายหรือเครื่องประกอบการพิจารณา เพื่อวัดตัวเราเอง ที่ศึกษานีเทศก์
ควรจะได้วัดผลตัวเองอยู่เสมอ คือ

1. ได้กำหนดเวลาทำงานไว้เป็นสัปดาห์ และรายวัน หรือไม่
2. กำหนดเวลาทำงานที่ทำไว้นั้น ยึดหยุ่นได้โดยไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ตัวเองใช่ไหม
3. ขาดใจยอมรับฟังข้อคิดหรือไม่
4. ขาดใจสามารถนำตัวเอง เขาไปร่วมงานในหน้าห้องหรือไม่
5. ขาดใจยื่นมือเข้าไปในสิ่งที่กระทำไปแล้วหรือไม่

ขอแนะนำในการพิจารณาผลงานที่ศึกษานีเทศก์ได้ทำไปแล้ว ²

เพื่อจะได้ทราบว่า งานที่เราทำไปแล้วได้ผลเพียงไร เราควรจะต้องคำถามเพื่อถามตัวเรา
เอง ดังนี้

1. มีครูที่พยายามทำตามแบบที่เราแนะนำเพิ่มขึ้นกี่คน
2. โดยวิธีนี้ ทำให้ครูมีการศึกษามากขึ้นหรือไม่
3. ครูสนใจอ่านหนังสือมากกว่าเพิ่มขึ้นนอกอีกคน
4. มีครูที่กระตือรือร้นในการงานมากขึ้นนอกอีกคน
5. ครูสนใจหาความรู้ทางวิชาการอบรมเพิ่มขึ้นอีกคน
6. มีครูที่สนใจการวางแผนงานร่วมกับครูอื่น เพิ่มขึ้นอีกคน
7. ครูใช้อุปกรณ์ให้เป็นประโยชน์ได้กว้างขวางออกไปเพิ่มขึ้นนอกอีกคน

การนิเทศการศึกษา ³ คือ แผนงานที่ได้จัดทำขึ้น เพื่อปรับปรุงการสอน และความประสงค์
อันนี้จะมีสำเร็จได้ และดีเพียงไร ขึ้นอยู่กับทักษะ และความสามารถของศึกษานีเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับ
ครู และวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานีเทศก์นำมาใช้มัน ได้แก่การปรึกษาหารือเป็นส่วนบุคคลหรือรายตัว

¹ ของ Wiles จาก Supervision for Better Schools

² จากคำแนะนำของ Wiles ในหนังสือ Supervision for Better Schools.

³ Harold P. Adams & Frank G. Dickey, Basic Principles of
Supervision. p. 114.

การรวมประชุมเป็นหมู่คณะ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ การไปเยี่ยมเยียน
 สังเกตการสอน และการแนะนำให้ใช้วัสดุอุปกรณ์การสอนทั้งหมดที่คนต้องทำไปโดยให้ครูมีโอกาส
 ศึกษาคนแล้ว เพื่อให้เกิดความเจริญของงานขึ้น เพราะเมื่อครูได้เรียนรู้ และมีความเจริญ
 ของงานแล้ว ขอมุมจึงปรับปรุงงานที่ทำเป็นผลโดยตรงต่อการเรียนการสอน ทั้งยังสร้าง
 ความเจริญของงานในคานาต่าง ๆ ให้เกิดกับเด็กอีกด้วย เป็นจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุดในการให้การศึกษา
 แก่เด็ก

ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือกิจกรรมที่ทำโดยทุกวิถีทาง เพื่อทำ
 ให้เกิดพัฒนาการแก่ครู และเด็กที่ระลึกไว้เสมอว่า ที่กล่าวมาเช่นนี้ มิใช่จะหมายความว่า
 การนิเทศศึกษานั้นเพ่งเล็งแต่ปรับปรุงครู โดยเห็นว่าครูยังทำหน้าที่ไม่สมบูรณ์ ในกระบวนการ
 สร้างความเจริญของงานให้แก่เด็ก หากแต่เพ่งเล็งครอบคลุมไปถึงต้นนโยบายการศึกษา จุดประสงค์
 การศึกษา การพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร อุปกรณ์การสอน วิธีการสอนของครู สภาพการ
 ดำเนินการสอน หรือสิ่งแวดล้อมของครูและของ เด็กขณะเรียนตลอดจนกระทั่งถึงปัญหาต่าง ๆ
 ในส่วนตัวครูและเด็ก สิ่งเหล่านี้ย่อมอยู่ในขอบเขตของการนิเทศการศึกษาตามแนวความคิดของ
 นักการศึกษาในยุคปัจจุบันทั้งสิ้น

¹ ควบคู่กับการนิเทศศึกษามีขอบเขตกว้างดังนี้ "การนิเทศการศึกษาจึง เป็นกิจกรรม
 ที่ต้องมีการเตรียมวางแผนล่วงหน้าก่อนเสมอ และเป็นงานที่ต้องอาศัยหลักวิชาการเป็นมันพิศ
 ฐานทุกระยะ ถ้าปราศจากการวางแผนไว้อย่างรอบคอบก่อนแล้ว เมื่อลงมือทำไป ก็จะมีสิ่งเปลี่ยน
 ทั้งเวลาแรงงาน และความเหนื่อยยาก โดยไม่เกิดผลคุ้มค่าเลย" ความสำคัญของการวางแผน
 ล่วงหน้าช่วยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการศึกษาคิดหาวิธีวางแผนดำเนินงาน เพื่อให้สนองความ
 ต้องการครบถ้วนทุกประการ นักเรียน บิคา มารดา ชุมพร กรรณ การศึกษา ศึกษา นิเทศ
 และแม่ประชาชนพลเมือง ต่างก็มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ
 ควบคู่กันทุกคนไม่ว่าทางหนึ่งก็ทางใด เพื่อให้เกิดผลแก่การศึกษาของเด็ก ทั้งนี้จะเห็นว่า การนำของ
 ศึกษา นิเทศ เป็นสิ่งจำเป็นมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเพ่งเล็งจะให้การศึกษาของท้องถิ่นก้าวหน้า

¹ คณะศึกษานิเทศกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรการนิเทศการศึกษา
 โรงพิมพ์บรรพการ 328, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าพระยา ธรรมิกราช, 2504 หน้า 6 - 7

ควรจะต้องทำให้มีแผนการสอนที่ดี มีสิ่งแวดล้อมที่น่านรมย์ และสร้างความเข้าใจให้แก่ครู
 ผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายไป และก่อให้เกิดความสุขใจ ความรู้สึกมั่นใจในการปฏิบัติงาน และ
 การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ทุกคนต่างมุ่งไขความสามารอย่างดีที่สุดเท่าที่ตนเองมีอยู่หรือมี และ
 โอกาสมีส่วนร่วมรับฟัง และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน โดยศึกษานิเทศก์เป็นผู้นำ หรือสื่อ
 ประสานให้กิจการงานของแต่ละคนบรรลุถึงจุดประสงค์ เห็นพ้องต้องกันไว้ก่อนแล้ว

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาเรื่องปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดี โดยอาศัยการ
 ออกคำสั่งที่เต็มไปด้วยอำนาจใหญ่ของงาน โดยไม่มีการขัดแย้งหรือเปลี่ยนแปลง หรือไม่มีข้อ
 ยกเว้น ย่อมจะไม่บังเกิดผล ถ้าจะให้การนิเทศ ดำเนินไปแบบนี้แล้วก็จะไม่ผิดอะไรกับการที่
 ออกไปตรวจดูว่าครูทำตามคำสั่งที่ได้รับไปหรือไม่ และเมื่อมีความบกพร่อง หรือเหตุขัดข้องใดเกิดขึ้น
 ขณะปฏิบัติงานก็จะมีทางอื่นแก้ไข นอกจากจะต้องทำตามวิธีการที่ต้องสนองตามคำสั่ง การนิเทศ
 โดยวิธีนี้ จะทำให้เกิดความหวาดกลัว และไม่ไว้วางใจในตัวศึกษานิเทศก์ เมื่อใดที่ศึกษานิเทศก์
 ปรากฏตัวในโรงเรียน บรรดาครูก็จะบอกต่อ ๆ กันไป เพื่อให้รู้และเตรียมตัวเปลี่ยนแปลงสภาพความ
 เป็นอยู่ หรือเปลี่ยนวิธีทำงานทันที และแสดงให้เห็นว่าทุกคนต่างทำงานตามคำสั่งแล้ว แต่เป็นการ
 ทำเฉพาะเวลาที่มีการนิเทศเท่านั้น

การนิเทศการศึกษาตามหลัก เกณฑ์ดังกล่าวในปัจจุบันนี้กับหลักการนิเทศโดยการใช้อำนาจ
 หน้าที่ตามปกติมาแล้ว มีข้อบกพร่องของกันหรือไปด้วยกันได้เสีย เพราะครูมีความสามารถ
 ในการริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ มักจะถูกขัดขวางด้วยอำนาจหรือคำสั่งของศึกษานิเทศก์ และ
 ย่อมจะทำการสอนไปแต่เพียงให้ตรงตามแบบฉบับอย่าง เกรงครีติ ไม่มีการดัดแปลงแก้ไข วิธีเช่นนี้
 ย่อมเป็นการขัดกับความจริงข้อหนึ่งที่ว่า เด็กมีความแตกต่างกัน ถ้าจะต้องได้รับการสอนแบบ
 เดียวกันไปเสียทั้งหมด ก็ย่อมจะไม่เป็นผลดีต่อการศึกษา

นอกจากนี้การยึดมั่นในหลักประชาธิปไตย เป็นแนวทางการนิเทศอย่างดียิ่ง แผนงานการ
 ศึกษาภายในโรงเรียนต้องสัมพันธ์ และร่วมมือช่วยเหลือกันอย่างใกล้ชิด ด้วยเหตุนี้การนิเทศการศึกษา
 ในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะ ย่อมจะไม่เพียงพอต้องเป็นการนิเทศโดยทั่วไป ตัวอย่าง เช่น การนิเทศ
 การสอนสุขศึกษา และพลศึกษา ซึ่งน่าจะอยู่ในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์คนเดียวกัน หากแยกกันเสียก็ย่อม
 ทำให้ขาดการประสานงานให้สอดคล้องของกัน และขัดกับเนื้อหาการฝึกอบรมเด็ก ซึ่งทั้งสองวิธีนี้
 มีสิ่งที่สับสนเนื่อง เชื่อมโยงกัน

หลักการนิเทศการศึกษา¹

ดร. เอ็ดวิน เฮธ เทรททอเวย์ (Dr. Edwin H. Trethaway) ได้ให้หลักการนิเทศไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษา คือ ปรัชญา

การนิเทศการศึกษาเป็นการเสาะหาความจริง ซึ่งก้าวหน้าดูเคียงไปกับการเคลื่อนไหว รุดหน้าของการศึกษา การนิเทศนี้ก้าวหน้าลึกลงไปกว่าขอความที่แสดงผลงานทางการศึกษา และจะคงสืบเสาะเพื่อไขถึงเกิดความเข้าใจในความเป็นอยู่ของสังคม อันเป็นต้นตอแห่งพัฒนาการ และการทรงอยู่ของการศึกษา การนิเทศการศึกษาทำหน้าที่ประเมินผลของวัตถุประสงค์ และสิ่งพึงประสงค์สืบเนื่องกันไม่ขาดสาย วัตถุประสงค์ สิ่งพึงประสงค์ ย่อมไม่มีอะไรวางไว้อย่างตายตัว ชนิดที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงได้เลย การเปลี่ยนแปลงเค้าโครงของสังคมอย่างไม่มีที่สิ้นสุดนั้นเองที่ทำให้ความนิยมในวิธีปฏิบัติเปลี่ยนกลายไปควย และพลอยเพ่งเล็งในเรื่องคุณค่าเอียงตามไป การทำงานสำเร็จผลตามวัตถุประสงค์อันหนึ่งแล้ว หากหยุดอยู่แค่นั้นก็ไม่แตกดับนำไปสู่อันใหม่ต่อไปอีก หน้าที่ประการแรกของศึกษานิเทศก็คือ เป็นสื่อประสานความคิดอันต่าง ๆ อันมีอยู่ในตัวครูทั้งหลายให้เข้ารวมกันได้ในอันปลาย

2. การนิเทศการศึกษา คือ ความร่วมมือ

งานของศึกษานิเทศทั้งหลาย แม้จะต่างสังกัดกันย่อมมีเข็มมุ่งสู่จุดหมายปลายทางร่วมกัน จุดหมายปลายทางนี้ หมายถึงสิ่งที่ไต่มาจากข้อประนีประนอมของความคิดเห็นที่ต่างจิตต่างใจกันในเบื้องต้น วิเคราะห์การของแต่ละคนที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางนั้นไม่จำเป็นต้องเหมือนกันทุกคน และไม่จำเป็นต้องสพวารมของทุก ๆ ท่านควย ขอแต่เพียงว่าศึกษานิเทศทุกคนจงทุ่มเทเข้าปฏิบัติงาน เพื่อหวังบรรลุผลอันเป็นจุดหมายปลายทางที่ใดตกลงกันไว้แล้วนั้นอย่างเต็มที่จนกว่าจะถึงเวลาอันสมควร ซึ่งผลงานของท่านจะแสดงออกมาให้เห็นที่ประจักษ์แก่บรรดาเพื่อนร่วมงาน ซึ่งอาจจะเป็นเครื่องชักจูงให้เพื่อนทั้งหลาย เปลี่ยนวิถีแนวทางปฏิบัติของเขาก็เป็นได้ ศึกษานิเทศปฏิบัติงานด้วยกัน

¹ ดร. สาย ภาณุรัตน์ แปล คู่มือการนิเทศการศึกษา กรุงเทพมหานคร , 140 ถนนดินสอ พระนคร จำลอง จีระสถาน บูมพ์ ภูโฆษา , 2504 หน้า 18 - 21.

กับครู เพื่อจะหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เรื่องนี้เกี่ยวข้องไปถึงการสร้างสถานะการณ์เพื่อให้ครู
 รมั้กระวังในข้อปัญหาของตนเอง และมองหาผู้ที่จะช่วยแก้ปัญหานั้นได้ด้วย ข้อนี้ประโยชน์
 ในการที่จะช่วยจัดความเป็นผู้เผด็จการ และความเป็นนายตรวจ ให้เบาบางลงไป ครูคนใด
 คนหนึ่งที่ถูกแต่งตั้งให้ เป็นที่กษานิเทศกัก เพราะผู้นั้นได้พิสูจน์สมรรถภาพตนเองให้เป็นที่ประจักษ์
 มาแล้วว่าเป็นคนมีประโยชน์อันเป็นลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ

3. การนิเทศการศึกษา คือ งานสร้างสรรค์

การนิเทศการศึกษา เป็นการค้นหาความจริง และความสามารถพิเศษอันซ่อนแฝง
 อยู่ในตัวบุคคล การนิเทศการศึกษาเมื่อเข้าไปถึงผู้ใด ก็จะต้อง เอาสิ่งที่ที่เค้นในตัวผู้นั้นออกมาให้
 ปรากฏ จึง เป็นการ เร่งแรงศักยภาพ ความริเริ่มพึ่งตนเอง และการ สื่อออกซึ่งความรู้สึกรักใคร่ของ
 ตน เป็นการส่งเสริมให้เกิดผลสำเร็จ และเป็นการปลดปล่อยให้ผลที่ไม่สำเร็จ จมหายไปควยใจภัย
 ประการสุดท้ายก็ให้เป็นที่เข้าใจกันว่า ทางที่จะนำไปสู่ผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขั้นสุดท้ายนั้นมี
 ควยกันหลายต่อหลายทาง

การนิเทศการศึกษาสร้างสิ่งแวคค้อม เพราะการนิเทศนั้น เป็นการ สร้างจุดสมมุติที่ไค้
 ระหว่างที่เป็นการอยางดีเลิศของแต่ละบุคคลกับความค้อย่างใหญ่หลวงของหมู่สังคมนั้นที่แต่ละคนไค้รวม
 สร้างขึ้นไว้ การนิเทศการศึกษานี้จะเป็นส่วนประกอบทาง ๆ ของสิ่งแวคค้อมที่เป็นวัตถุให้ไค้รูปร่าง
 ที่พอจะกลมกลืนเข้ามาหาวัตถุประสงคที่มนุษย์ต้องการไค้ตามความปรารถนา

4. การนิเทศการศึกษา คือ วิทยาศาสตร์

การนิเทศการศึกษา นำวิชาวิทยาศาสตร์ เข้ามาใช้ในการศึกษา และในกระบวนการสอน
 การนิเทศการศึกษาสงเคราะห์ให้เกิดความกึกก้องสร้างสรรค์ และวิจารณ์ญาณ มองการ เรียนในปัจจุบัน
 ไปในแง่ที่ว่า เป็นแห่งแรกแห่งการ เริ่มตนกระบวนการปรับปรุงให้ดีขึ้นทีละ เล็กน้อย อยาง ไม่มี
 การหยุดยั้ง เพื่อบุคคลนั้นจะไปในอนาคต มองโรง เรียนจุฬาลงกรณ์ที่ทรงอิทธิพลใหญ่ยิ่งที่สุดของโลก
 ในอันที่จะจักสร้างให้สละสลวย และปรับปรุงกระบวนการความนึกคิดของมนุษย์ และมองการ วัตถุประสงค์
 เสมือนเครื่องปรุงแต่ง ส่วนลึกซึ้งของความกึก การปฏิบัติจนไค้ผลสำเร็จสมความมุ่งหมาย จะเป็น
 เครื่องพิสูจน์ตัวเองของการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้การนิเทศการศึกษาจึงต้องพยายามปรับปรุง เครื่อง
 วัตถุประสงค์ใหม่คุณภาพเพื่อใช้ไว้กับบุคคล และหมู่พวก ผลของการสอนการเรียนจะถูกนำมาประเมินผล

อย่างมีหลักเกณฑ์ เช่น ไขว้คัดการ เรียนรู้ตามกำลังความสามารถของผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันนั้น ผลของการนิเทศการศึกษาเองก็จะถูกนำมาประเมินโดยใช้หลักเกณฑ์อันเดียวกันกับการประเมินผล การสอนของครู

การนิเทศการศึกษาสนับสนุนการทดลอง ซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมที่ถูกต้อง เป็นการช่วยปรุง แต่งกระบวนการทดลองแบบ "ผิดเป็นครู" แนวทางการทดลองจะปรากฏผลออกมาเป็นประการใดก็ ตาม การนิเทศการศึกษาย่อมยอมรับนับถือว่าเป็นหลักฐานอันมีคุณค่าเสมอ

5. การนิเทศการศึกษา ยังให้เกิดผล

การนิเทศการศึกษาไขว้แหวจะช่วยจัดเตรียมหาความรู้สำหรับประกอบภาระงานให้เป็นผล แก่ครู ซึ่งครูจะแก้ไขเป็นเครื่องมือในขณะที่ทำการสอนให้ไ้ผลดี เช่น หลักสูตร ข้อทดสอบมาตรฐาน แบบเรียน อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพียงเท่านั้นก็หามิได้ การนิเทศการศึกษายัง ใ้ช่วยแสวงหาช่องทางที่จะปรับปรุง เครื่องมือดังกล่าวแล้วให้นำสมัยอยู่เสมอ อีกด้วย

การนิเทศการศึกษาทำหน้าที่ เชื่อมโยงทฤษฎีและการปฏิบัติให้สัมพันธ์กัน สิ่งที่เป็นทฤษฎีนั้น ย่อมต้องมีข้อเท็จจริงยืนยันอยู่ เบื้องหลัง ฉะนั้นการที่จะช่วยให้ครูเข้าใจทฤษฎีใ้แจ่มแจ้ง จำเป็นจะ ต้องช่วยใ้ครูใ้ทดลองปฏิบัติจริง ๆ พร้อมกันใ้คอย คอยเหตุถึงกล่าวตนเองในการที่จะนิเทศทฤษฎี ใ้ใหม่ง่เกิดผลจริง ๆ จึงจำต้องมีการเสาะหาทางปรุงแต่ง ระเบียบวิธีการ ตลอดจนการดำเนินงานใ้ ทันสมัยอยู่เสมอ

การนิเทศการศึกษา ลักษณะและหน้าที่ ¹

การนิเทศการศึกษาคืออะไร พวกเราทุกคนอาจตอบคำถามข้อนี้ได้ แต่ยังไม่ใ้ใครกล้า เขียนคำจำกัดความของคำว่า การนิเทศใ้แน่นอนลงไปใ้ได้

ครูใ้ใหญ่ก็ใ้ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ และศึกษานิเทศก์อำเภอก็ใ้ ล้วนมีความรับผิดชอบที่แน่นอน ในวงการศึกษานั้น แม้ทุกกลุ่เหต่านจะทุ่มเทเวลาส่วนมากไปใ้ในค่านการบริหารก็ตาม สำหรับ

¹ กุศล สุจรรรยา, นิตยา ฤทธิโยธี, บุญเยี่ยม จิตรคอน, บุญสง จีรวุฒิ แผลและเรียบเรียง คู่มือการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, กรุงเทพฯการพิมพ์

ศึกษานิเทศก์นั้น เนื่องจากได้ปฏิบัติงานอยู่ในขอบเขตการนิเทศการศึกษาตามเคี้ยว จึงเป็นที่
 กาคใจว่าจะมีความเข้าใจแจ่มแจ้งว่าการนิเทศการศึกษา คืออะไร และควรจะเป็นอย่างไร
 บางที่ข้าราชการฝ่ายบริหารจะรู้สึกวากทักที่จะเข้าใจได้ว่า หน้าที่บางอย่างจะเป็นเรื่องของการ
 นิเทศ หรือเป็นเรื่องของการบริหาร หรือทั้งสองอย่าง แต่ศึกษานิเทศก์นั้นหาเป็นเช่นนั้นไม่
 เพราะความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์นั้นขอบเขตจำกัด และมีจะไม่หน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร
 ความคิดรวบยอดของคำว่าศึกษานิเทศก์ ถ้าหากทำให้เป็นที่เข้าใจง่ายแล้ว ย่อมจะช่วย
 ครูใหญ่ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์จังหวัด ตลอดจนครูทั่วพระราชอาณาจักร
 หากว่าในปัจจุบันนี้ยังไม่มีความคิดรวบยอดถึงต้องการ ก็ย่อมเป็นการเหมาะสมที่ควรที่จะเตรียมไว้
 สิ่งนี้จะทำให้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดความเข้าใจร่วมกันทั้งในด้านการนิเทศการศึกษา และทาง
 การบริหาร

ในเมื่อศึกษานิเทศก์มีหน้าที่เกี่ยวกับการนิเทศศึกษามากที่สุด และกิจการของ
 ศึกษานิเทศก์อยู่ในขอบเขตของการนิเทศการศึกษาแต่อย่างใด ก็จึงเป็นการเหมาะที่ศึกษานิเทศก์
 จะได้เป็นผู้นำในการรณรงค์ความคิดรวบยอดของคำว่านิเทศการศึกษาให้มีความหมายรัดกุม และ
 เป็นที่ยอมรับรองกันโดยทั่วกันโดยนำเอาความคิดรวบยอดจากที่ต่าง ๆ มาเสนอเพื่อท่านจะได้พิจารณา
 ขอความเหล่านี้อาจช่วยให้ท่านสรุปรวมเข้าเป็นความคิดรวบยอดในคำนิยามที่ และการปฏิบัติในวงการ
 ปฏิบัติศึกษาได้ ความคิดรวบยอดที่มีความหมายเพียงพอก็จะทำให้เข้าใจโดยแท้ไม่ แต่คงจะช่วยเหลือ
 การปฏิบัติการณ์ในระยะนี้ได้

จากพจนานุกรมทางการศึกษา ของ การ์เตอร์ วี. กูด (Dictionary of Education,
 Carter V. Good) กล่าวว่า "การนิเทศการศึกษา คือความพยายามของเจ้าหน้าที่โรงเรียน
 อันได้รับมอบหมาย เพื่องานจะนำครู และนักศึกษา เพื่อส่งเสริมการสอน ช่วยพัฒนาในด้านอาชีพ
 แก่ครู ตลอดจนเลือกปรับปรุงความมุ่งหมายของการศึกษา อุปกรณ์การสอน วิธีสอน และประเมินผล
 การสอน "

ในหนังสือ การนิเทศการศึกษา ซึ่งแต่งโดย บาร์เบอร์ตัน และ บรูคเนอร์ (Barr,
 Burton and Brueckner) กล่าวว่า " แรกเริ่มเดิมที หลักเกณฑ์การนิเทศการศึกษา
 เป็นไปในลักษณะตรวจการ (Inspection) และแบบปล่อยตามสบาย (Laissez - Faire)

แล้วมาเป็นวิวัฒนาการ และการแนะแนว ต่อมาจึงกลายมาเป็นในทางวิทยาศาสตร์ และประชาธิปไตย" แต่ละชั้นดังกล่าว แสดงให้เห็นความแตกต่างของหลักในการนิเทศการศึกษาอย่างชัดเจน

ดักลาส (Duglas) กล่าวไว้ในหนังสือ "โรงเรียนระบอบอเมริกัน" (The American School System) ว่า "ความสำคัญอันยิ่งใหญ่ของเรื่องต่าง ๆ เช่น การเลือก และการจัดวัสดุการสอน การวัดผล โดยอาศัยปรัชญาการศึกษา เป็นเรื่องที่ศึกษานิเทศก์จะต้องใช้ความบากบั่นพากเพียรของตน"

ศึกษานิเทศก์ย่อมเสาะแสวงหาเพื่อจะดูแลโครงการทั้งหมดของโรงเรียน ถ้าศึกษานิเทศก์เป็นฝ่ายประกอบ เขาก็ต้องการทราบว่าในโรงเรียนมัธยมนั้นเขาทำอะไรบ้าง

มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ว่า วิธีการนิเทศศึกษาย่อมค่อย ๆ วิวัฒนาการจากปรัชญาต่างๆ และหลักเกณฑ์การนิเทศศึกษาก็ เมื่อเป็นดังนี้ โดยกล่าวได้ว่าควยหลักปรัชญาและหลักการนิเทศศึกษาคควรจะรอยกรองขึ้นโดยครู นักเรียน และศึกษานิเทศก์ร่วมกัน

ศึกษานิเทศก์ย่อมไม่ถือว่าตนเป็นผู้ถูกควบคุมการรับผิดชอบทั้งสิ้น ในการปรับปรุงการสอนแต่ผู้เดียว เพราะฉะนั้นศึกษานิเทศก์จึงต้องเป็นบุคคลที่ทรงคุณวุฒิ มีความเป็นผู้นำ สามารถทำงานในฐานะเพื่อนร่วมงาน และผู้ให้คำแนะนำอบรมได้ งานนิเทศทางพลศึกษาจึงเป็นงานที่ยุ่งยากสลับซับซ้อน ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย ผู้เขียนมีความสนใจเกี่ยวกับการนิเทศทางพลศึกษาเนื่องจากตำแหน่ง เป็นศึกษานิเทศก์ทางคานัม และได้ประสบปัญหาด้วยตนเองจากการพบเห็น และสัมภาษณ์ ผู้ประสบการณทางคานัมงานนิเทศซึ่งจะประมวลปัญหาต่าง ๆ มาทำการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. สถานภาพของศึกษานิเทศก์และสิ่งแวดล้อม
2. ปัญหาที่เกี่ยวข้อง
  - 2.1 ปัญหาเกี่ยวกับตัวศึกษานิเทศก์
  - 2.2 ปัญหาเกี่ยวกับครูพลศึกษา
  - 2.3 ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

¹ Cris A. De Young, "Trends in Possibilities Supervision"

เขียนในหนังสือ การศึกษา, การบริหารและการนิเทศการศึกษา ฉบับประจำเดือนเมษายน 1938.

- 2.4 ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียนรวมทั้งผู้บริหาร
- 2.5 ปัญหาเกี่ยวกับชุมชนและอุปการะ
- 2.6 ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารชั้นเหนือกว่า

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจปัญหาการนิเทศทางพลศึกษา ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับสภาพของศึกษานิเทศกรรปฏิบัติงานในหน้าที่ และความรับผิดชอบ
2. เพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสวัสดิการ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศกรฝ่ายพลานามัย
3. เพื่อทราบข้อกีดกันของศึกษานิเทศกรฝ่ายพลานามัยที่มีต่องานนิเทศ
4. เพื่อศึกษาถึงแนวทางในการบริหารงานด้านพลศึกษาของผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับศึกษานิเทศกรฝ่ายพลานามัย
5. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และวิธีการแก้ไข เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานด้านนิเทศทางฝ่ายพลานามัยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยนี้เกี่ยวกับปัญหาอันเกิดจากการนิเทศโปรแกรมทางพลศึกษาในโรงเรียนของศึกษานิเทศกรต่อไปนี้
  - 1.1 ศึกษานิเทศกรฝ่ายพลานามัยของกรมพลศึกษา
  - 1.2 ศึกษานิเทศกรฝ่ายพลานามัยของกรมวิสามัญศึกษา
  - 1.3 ศึกษานิเทศกรฝ่ายพลานามัยของกรมสามัญศึกษา
2. การวิจัยนี้เกี่ยวข้องไปถึงสถานภาพของศึกษานิเทศกร และสิ่งแวดล้อมอันก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการนิเทศทางพลศึกษา
3. การวิจัยนี้สำรวจไปถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ คือ
  - 3.1 ปัญหาเกี่ยวกับครูพลศึกษาซึ่งอยู่ในเขตการนิเทศ
  - 3.2 ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน

- 3.3 ปัญหาเกี่ยวกับโรงเรียน รวมทั้งผู้บริหาร
- 3.4 ปัญหาเกี่ยวกับชุมชนและปกครอง
- 3.5 ปัญหาเกี่ยวกับผู้บริหารชั้นเหนือกว่า

ขอตกลง เบื้องต้น

ในการตอบแบบสอบถามครั้งที่ 2 นั้น มีข้อตกลง เบื้องต้น คือ

1. ถ้าผู้ตอบกาเครื่องหมาย
  - 1.1 ในช่องหมายเลข 1 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด
  - 1.2 ในช่องหมายเลข 2 หมายถึง มีปัญหามาก
  - 1.3 ในช่องหมายเลข 3 หมายถึง มีปัญหปานกลาง
  - 1.4 ในช่องหมายเลข 4 หมายถึง มีปัญหาน้อย
  - 1.5 ในช่องหมายเลข 5 หมายถึง มีปัญหาน้อยที่สุด เกือบไม่ต้องการปรับปรุงเลย
2. การแปลความหมาย
  - 2.1 ปัญหามากที่สุด หมายถึง ต้องการให้ปรับปรุงมากที่สุด
  - 2.2 ปัญหามาก หมายถึง ต้องการให้ปรับปรุงมาก
  - 2.3 ปัญหปานกลาง หมายถึง ต้องการให้ปรับปรุงปานกลาง
  - 2.4 ปัญหาน้อย หมายถึง ต้องการให้ปรับปรุงน้อย
  - 2.5 ปัญหาน้อยที่สุด หมายถึง ต้องการให้ปรับปรุงน้อยที่สุด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้

1. ทำให้ทราบข้อเท็จจริง เกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในการนิเทศโปรแกรมทางพลศึกษา ของศึกษานิเทศก์ฝ่ายพลานามัยทั่วประเทศ
2. เป็นแรงกระตุ้นให้ศึกษานิเทศก์ ได้เห็นความสำคัญในหน้าที่ตนเอง ตลอดจน เข้าใจปัญหาต่าง ๆ และหาทางขจัดปัญหาเหล่านั้นให้หมดไป
3. เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ได้ศึกษาแนวทาง ในการนิเทศโปรแกรมทางพลศึกษาให้เป็น ไปตามเป้าหมาย และหาทางปรับปรุงการนิเทศการศึกษาให้ดีขึ้น

4. เพื่อสร้างความสำเร็จอันดีระหว่างศึกษานิเทศก์ฝ่ายพลานามัยของกรมต่าง ๆ อันจะเป็นแนวทางให้ถือปฏิบัติกรณิเทศในแนวเดียวกัน

5. เป็นการกระตุ้นเตือนครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหาร ให้เข้าใจวิธีการทางพลศึกษา ตลอดจนการปฏิบัติงาน เพื่อประ เภ็นผลไปสู่วิธตรงตามวัตถุประสงค์ชั้น

คำจำกัดความ

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

พลศึกษา	หมายถึงกิจกรรมแขนงหนึ่งซึ่งอาศัยกิจกรรมทางกาย เป็นสื่อกลาง ในการ เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม
ครูพลศึกษา	หมายถึงครูผู้สอน หรือผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการสอนพลศึกษา โดยเฉพาะ ทั้งผู้สอนทางพลศึกษา และไม่มีวุฒิ
ศึกษานิเทศก์	หมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ฝ่ายพลานามัยของกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ปฏิบัติหน้าที่นั้นจริง ๆ
ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา	หมายถึง ศึกษานิเทศก์ของกรมพลศึกษาที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานของ กรมพลศึกษา ที่ประจำอยู่ตามภาคการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง 12 ภาค ภาคละ 2 คน รวมทั้งศึกษานิเทศก์ประจำอยู่ส่วนกลางอีก 10 คน
ศึกษานิเทศก์กรมสามัญ ฝ่ายพลานามัย	หมายถึงศึกษานิเทศก์ของกรมสามัญที่ประจำอยู่ส่วนกลาง และที่ ประจำอยู่ตามหน่วยศึกษานิเทศก์ประจำจังหวัดทุกจังหวัด มีหน้าที่ รับผิดชอบงานด้านพลศึกษาและสุขศึกษาโดยตรง
ศึกษานิเทศก์กรมวิสามัญ ฝ่ายพลานามัย	ได้แก่ศึกษานิเทศก์ของกรมวิสามัญศึกษาที่ประจำอยู่ เฉพาะส่วนกลาง มีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านพลศึกษาและสุขศึกษา
ระดับสูง	หมายถึงมีปัญหามาก
ระดับกลาง	หมายถึงมีปัญหปานกลาง
ระดับต่ำ	หมายถึงมีปัญหาน้อยที่สุด หรือเกือบ ไม่มีปัญหาเลย

ผู้บริหารชั้นเหนือกว่า

หมายถึงผู้บริหารที่เกี่ยวกับการศึกษา ตั้งแต่ศึกษาธิการอำเภอ
เป็นต้นไป เช่น ศึกษาธิการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดจังหวัด
ผู้ว่าราชการจังหวัด อธิบดี ฯลฯ เป็นต้น
หมายถึง ศิษยานุศิษย์

ศ. น.

